

Aan myn medeleden in den Raad van Bestuur
der Vereeniging T J A N D I - S T I C H T I N G

Onze pupil Mohamad Iljas deelde ons by zyn schryven van 17 Juni jl. mede dat hy examen heeft gedaan voor wiskunde en daarvoor afgewezen werd, terwyl hy in September voor de andere vakken examen hoopte te doen, maar dan met succes.

Ik heb naar aanleiding van deze mededeeling een onderhoud met onzen pupil gehad, waarby my gebleken is dat hy voor een jaar is afgewezen, wat hy geenszins verwacht had, daar hy meende goed te hebben gewerkt en in die meening door zyn repetitor in beschryvende meetkunde versterkt was.

Natuurlyk heb ik hem moeten voorhouden dat aan zyn methode dan waarschynlyk wat zal hebben ontbroken en dat het voor hem van het grootste belang is, daarin zoo spoedig mogelyk verbetering te brengen. Ik heb hem aangeraden binnenkort eens te gaan spreken met ons medelid, den heer André de la Porte, die zeker wel bereid zal zyn hem goeden raad te geven.

De uitslag van dit eerste examen is natuurlyk voor ons allen een groote teleurstelling, maar onoverkome~~lyk~~lyk is deze naar myn meening niet, indien er tydig leering uit wordt getrokken. Iljas meent dat hy in September met goed gevolg examen in natuurkunde en in de technische vakken zal kunnen doen, om daarna verder te werken voor wiskunde en de kandidaatsstudie. Ik vrees dat hy op die wyze te veel hooi op zyn vork zou nemen en dat hy misschien beter doen zal zich in de vacantie te beperken tot de technische vakken en het volgend jaar geheel te wyden aan wis- en natuurkunde. Ik laat echter de beslissing daaromtrent aan anderen, meer deskundig dan ik, over.

Volledigheidshalve voeg ik hier nog aan toe, dat Iljas my mededeelde zich alleen te hebben aangegeven voor wiskunde, daar hy zich voor natuurkunde nog

02
19 Juni 1915

niet sterk genoeg voelde.

Onze pupil is natuurlijk tennedergeslagen, doch niet ontmoedigd en gelukkig ook niet verbitterd. Het examen was hem tegengevallen; het was moeilijker en anders geweest dan hy zich had voorgesteld.

Mocht het bovenstaande u tot beschouwingen aanleiding geven, dan zie ik die gaarne tegemoet; in het byzonder houd ik my aanbevolen voor het vernemen der zienswyze van den heer André de la Porte.

De Voorzitter

W. van Leeuwen

1915-06-28

01

MR. C. TH. VAN DEVENTER

SURINAMESTRAAT 20

DEN HAAG. / 28 Juni 1915

Geachte Heer Snouck,

Met myn dank voor de kennismeming zend ik u hierby het antwoord van prof. Grafton Wilson terug. Het is te hopen dat zyn collega Hart de zoo noodige rectificatie van zyn dwaze uitlating zal publiceeren. Aan den minister van Kolonien zal ik het resultaat van uw zeker zeer gewaardeerde poging om een onrechtvaardige beoordeeling van ons koloniaal beleid in den vreemde tegen te gaan, mededeelen.

Met vriendschappelyke groeten van huis tot huis

steeds gaarne

de uwe

Orthwaalbeeren

1915-07-02

01

MR. C. TH. VAN DEVENTER

SURINAMESTRAAT 20

DEN HAAG. / 2 Juli 1915

Geachte Heer Snouck,

Onder dankbetuiging zend ik u hierby den brief van den heer Idenburg terug. Blykbaar is men aan het Departement van Kolonien niet goed op de hoogte geweest van de persoonlyke meening van den Gouverneur-Generaal. Intusschen komt het my voor dat de zaak nu, practisch, toch wel in het door u gewenschespoor is gekomen. Men kan toch haast niet aannemen dat de Indische regering gedoogen zal dat niesswe pelgrims naar Mekka gaan, nu het noodig gebleken is dat 6000 oude pelgrims op 's lands kosten naar Java worden teruggebracht, daar hun bestaan in den Hidjâz niet langer verzekerd is.

Ook ik ontvang dezer dagen een brief uit Amerika over het boek van prof. Hart en wel van prof. Clive Day. Ik zend u dien brief hierby ter kennisneming. Heel hoog stelt hy, zocals u zien zult, Hart niet, maar het is óók duidelyk dat de twee heeren allesbehalve vrienden zyn.

Met vriendschappelyke groeten van huis tot huis

steeds gaarne

de uwe

C. Th. van Deventer

1915-07-19

Mr. C. TH. VAN DEVENTER.

61

Palace Hotel, Scheveningen 19-7-15

Geacht den Souch, Aan ons medelid van het
Institut Colonial R. Reich-Retzke heb ik een
aanzienbare herinnering bevestigd. Van de geschenken
van zijn hand, die ik mij zoudt en die hierbij terug-
gaan, vind ik vooral het entikel in de N. Zürcher
Ablangzucht. Zijn „Internationale Gedankengänge“
lijkt mij zeer abstract over dezes geweldige-
realistische tijd, maar toch ook wel een betrekking
aan de psyche van dees door de westersche
cultuur geregeerde en oosterling zich er in
afspiegelt. In geloof van een dagblad-lezer
in dezes tijd meer weinig aandacht zullen schenken
aan dergelike beschouwingen, zelfs al leidt de ze
het een aanbevelend woord in. In een trouwen
Zou een referaat beter op den plaats zijn, maar
de gids neemt eigenlijk-gerege referaten niet
op. Daarop kwam echter wel iets te vinden, bijv.

van op de denkbeelden van uw vriend de aanwacht
te vestigen in den vorm van een zelfstandig bydrag.

Zoudt u overten Kees niet? Ik darf wel verzekeren,
dat voor zulk een bydrag, als zy niet meer van 8 of
10 blaadsyden besleut, in het September-ur. vermits
wanne te ~~u~~ maken. Voet zy langer uit, dan
zal met plaatsing wel tot October of November
waars worden gewacht.

De behandeling van de Oevaleutineyische zaak
is reken onghoord-sterdig. Toch doet u, voor ik
meer, goed, op de zaak zelden het volle licht te
dun schijnen, daar dit wel de *causatio sui* qua
van zy zelf aan tot verbetering van de „antillen“
te kunnen komen.

Gez. zy sinds een paar dagen met semi-vacantie
te Scheveningen, en in afwachting van het waare weer,
dat na storm en roeg, Kemer moet.

Allet aan misdeelden gester ook aan
alleren *Suonch*,
gebut en leme,
Phantseem

den Haag 20 Aug. 1915

Surinamerhout 20.

Gedachte Uwer Surinck,

Op verzoek van den heer Pasboers zend ik u
hierbij den brief van den heer Deygelle over het
Pandoerkeem terug. Het komt mij voor dat deze
zaak diepelyc behandeld is en dat de reden tot
teruicomenheid bestat wegens het opgeven van het aan-
vankelyke plan om dees jynge naar Europa te
zenden. Althoe is er in Indië een Kenedig beroeps-
photograaf van te maken.

Het Pasoeki gaat het helaas niet goed.
De Koorts handt slecht aan en de krachten ver-
minderen. Ik hoop dat ik binnenkort op overtoeren
aan Indië zal moeten reizen. Ik schreef geverd aan
zjn vader, zodat, wanneer het noodlot hi te beynen
komt, deen niet lang zal behoeven te wachten op
verklarende berichten.

Het is een droef geval, dat wederom veel te
denken geeft. Althans eenige in Indië de
lichamen met eenigen zorgvuldigen omsicht van
de geesten.

Met onafgebroken geesten van hies Col hies

Heer de heer

Chroulleme

1915-08-24

61

MR. C. TH. VAN DEVENTER

SURINAMESTRAAT 20

DEN HAAG. / 24 Augustus 1915

Geachte Heer Snouck,

Dank voor uw deelnemende woorden by het overlyden van onzen zwager van Oven. Wy allen verliezen in hem een trouwen vriend en myn broer en ik in het byzonder een vereerden leermeester. Gelukkig heeft hy maar weinig behoeven te lyden en mocht, tot enkele dagen voor zyn dood, zyn geest krachtig en helder blyven.

Het verheugt my dat het tusschen u en het Departement van Kolonien tot een say ouh is gekomen en ik wil my gaarne vleien met de hoop dat het gepleegde overleg voor de toekomst vruchten zal dragen. Als ik er kans toe zie zal ik te weten zien te komen hoe met uw mededeeling van 25 Januari over het Turksche pamphlet is gehandeld.

Gisteren kreeg ik een bezoek van den heer G. Vogel, die te Cairo aan het hoofd staat van een Nederlandsche handelszaak, die door een thans overleden bloedverwant van my werd opgericht en waarvoor ik my ter wille van diens kinderen, die onder myn voogdy staan, nog altyd interesseer. Hy deed my allerlei belangwekkende verhalen over den tegenwoordigen toestand in Egypte, waarheen hy in het begin van September terugkeert. Hy is een jongen man, nog geen dertig jaar, die helder uit zyn oogen kykt en zich ook met de inlandsche bevolking in Egypte bemoeit. Ook met de aan de universiteit studeerende Indische inlanders heeft hy af en toe aanraking, wat ik te meer in hem waardeer, omdat hy zelf niet in ons Indie geweest is. Mocht u het aardig of nuttig vinden hem eens te ontmoeten en te hooren, dan wil ik hem gaarne zeggen, dat hy u een bezoek mag brengen, wat hy zeker gaarne doen zal, want hy nam met belangstelling kennis van uw „Nederland en de Islam“.

Omtrent Basoeki komen afwisselend zeer verontrustende en iets gunstiger berichten; Abendanon, die verleden Zondag by hem was, kwam bemoedigd terug, maar de ziekte is, helaas, bedriegelyk. Wy wachten nu weer bericht van den dokter af.

Omtrent Soewardi vernam ik het volgende vermakelyke verhaal. Hy was onlangs te

MR. C. TH. VAN DEVENTER

SURINAMESTRAAT 20

DEN HAAG. / 24 Augustus 1915

2.

02
prof.S.H.

Berlyn en werd daar voor een Japanner aangezien en met dreigende, argwanende blikken vervolgd. Hy ging toen naar zyn hotel en zette een Turksche fez op. Het gevolg hiervan was dat hy overal vriendelyk ontvangen werd en dat soldaten en zelfs officieren hem salueerden. Se non e vero e ben trovato!

Met vriendelyke groeten van huis tot huis, gaarne

de uwe

C. Th. van Deventer